

POŻEGNANIA

Profesor dr hab. Jerzy Staszekiewicz (1929–2022)

Prof. dr hab. J. Staszekiewicz (fot. W. Paul)

Niełatwo pisać o człowieku, którego się ceniło, szanowało, a przy tym bardzo lubiło i którego brak odczuwa się nawet po dłuższym czasie od momentu Jego ostatecznego odejścia. Dlatego, gdy poproszono mnie o napisanie wspomnienia o śp. Profesorze Jerzym Staszekiewicz, poczułem się zaszczycony, niemniej czynię to z ciężkim sercem, chociaż od tego przykrego wydarzenia upłynął przeszło rok.

Profesor zmarł 29 kwietnia 2022 r., a pożegnaliśmy Go na Cmentarzu Rakowickim, w piękny, słoneczny dziesiąty dzień maja. W tym miejscu pozwolę sobie od razu na dygresję pokazującą typowe dla Pana Profesora, pełne dobrotliwej ironii, poczucie humoru. Gdy składałem Mu życzenia z okazji ukończenia 89 lat (a w tym akurat dniu nie czuł się najlepiej), powiedział: „Bardzo chciałbym doczekać dziewięćdziesiątych urodzin, bo – dodał z szelmowskim błyskiem w oku – liczba 90 wygląda na nekrologu o wiele ładniej i godniej”. Ironiczny dystans w stosunku do siebie samego przejawiał przy różnych okazjach. Tak np. w 2013 r., w wieku 84 lat, uczestniczył w uroczystościach jubileuszowych 60-lecia powołania do istnienia Instytutu Botaniki PAN. Brał aktywnie udział w konferencjach i zabierał głos w dyskusjach. A jak skomentował to w swej *Autobiografii botanika*, życzliwie przyjętej przez czytelników? Otóż, zdjęcie, na którym jest widoczny z mikrofonem w rękę opatrzył podpisem: „Moje publiczne wystąpienie na sesji naukowej. Mam 84 lata. Jestem przygłuchy i źle widzę”. Czy na taki komentarz zdobyłoby się wielu szacownych panów profesorów?!

Bogate życie Profesora, zwłaszcza zawodowe, streszczono na nekrologu w kilku zaledwie wierszach: absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego (1954), uczeń profesora Bogumiła Pawłowskiego i asystent profesora Władysława Szafera, emerytowany profesor Instytutu Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, kierownik Zakładu Zmienności Roślin (1966–1993) oraz Zakładu Systematyki Roślin Naczyniowych, nauczyciel akademicki Uniwersytetu Jagiellońskiego (1954–1963). Zaznaczono, że był znakomitym

specjalistą w zakresie systematyki roślin i fitosocjologii, że z ogromnym zapałem oddawał się badaniu zmienności roślin.

Tak, to wszystko prawda. Profesor należał do botaników, których określałam mianem *prawdziwych*, ponieważ bardzo lubił pracę w terenie, w otoczeniu żywej przyrody. Wtedy czuł się jak przysłowiowa ryba w wodzie. Przekonałem się o tym osobiście, jeszcze w zamierzchłych sześćdziesiątych latach ubiegłego wieku, gdy poznałem Jerzego Staszkiwicza, wówczas doktora. Prowadził ćwiczenia z systematyki roślin, którą wykladał prof. Bogumił Pawłowski. Doktor Staszkiwicz był znakomitym przekazicielem wiedzy, więc zajęcia pod jego przewodnictwem, zwłaszcza w terenie, były prawdziwą przyjemnością. Toteż, gdy zaproponował mi, a było to chyba po trzecim roku moich studiów, wspólny wyjazd do Puszczy Białowieskiej, zaproszenie przyjąłem z radością. Jechał tam, aby zbierać materiały potrzebne do badań nad zmiennością drzew i krzewów, prowadzonych w Pracowni Zmienności Roślin w Instytucie Botaniki PAN, pod kierownictwem prof. Janiny Jentys-Szaferowej. Wtedy właśnie przekonałem się, jak bardzo jest oddany swemu zajęciu, z jakim zapałem zbiera, oznacza i porządkuje zebrane materiały. Późnym wieczorem, po wszystkich zajęciach, chętnie grywał w karty, zwykle w tzw. tysiąca i – oczywiście – „na pieniądze”. Inaczej, mówił żartobliwie, gra się nie liczy! Wynikiem białowieskich wyjazdów była znacząca praca ogłoszona w *Monographiae Botanicae* (tom 32, 1970), pt. „Zmienność liści i owoców drzew i krzewów w zespołach leśnych Białowieskiego Parku Narodowego”. Dr Staszkiwicz był autorem sześciu rozdziałów, w tym czterech, dotyczących gatunków drzew.

Była jeszcze jedna wyprawa naukowa, którą szczególnie zachowałem w pamięci, we wrześniu 1970 r. Trwała prawie dwa tygodnie, a objechaliśmy spory obszar północno-wschodniej Polski. Profesor zorganizował wyjazd w celu zebrania materiałów do badań prowadzonych w tym czasie w Zakładzie Zmienności nad zmiennością brzozy niskiej. Co prawda, byłem wówczas zatrudniony w Zakładzie Systematyki, ale Profesor pozwolił mi się przyłączyć do wyprawy, dzięki czemu mogłem gromadzić materiały do mojej pracy doktorskiej nad gatunkami z rodzaju *Molinia*. Profesor był niezłomny w poszukiwaniach terenowych, w chwilach zwątpienia, gdy pojawiały się trudności ze zlokalizowaniem stanowiska brzozy, podtrzymywał nas na duchu, a wieczorami, do późnej nocy... czyścił zebrane przy okazji grzyby i pakował do słoików z marynatą, które przezornie zabrał ze sobą.

Jednak Profesor najbardziej chyba lubił wyprawy w góry, w Polsce oraz zagranicą; często i z przyjemnością o nich wspominał. Były to zarówno wyjazdy służbowe, jak i prywatne, także w wakacje. Przez pewien czas np. bardzo chętnie spędzał urlop w Gorcach, w Ochojnicy Górnej, skąd robił wypadki, podczas których zamieniał się w zapalonego grzybiarza. Grzyby zbierał chętnie nawet – jak wspominałem – podczas delegacji służbowych. Po górach chodził do późnych lat, a wypraw terenowych nie zaprzestał nawet po wstawieniu mu sztucznego stawu biodrowego. Jak sam wspomina: „po dwóch miesiącach zacząłem chodzić po niezbyt wysokich górkach, np. w okolicy Doliny Będkowskiej”.

Był znawcą i miłośnikiem historii oraz przyrody Sądeckizny. Z pewnością umiłowanie gór, w tym bliskiego Mu Beskidu Sądeckiego sprawiło, że zgodził się objąć funkcję przewodniczącego Rady Naukowo-Społecznej Popradzkiego Parku Krajobrazowego, którą pełnił w latach 1994–1999. Potem pozostawał przez trzy kolejne lata w Zarządzie. Jak

zawsze podkreślał, za swe największe z tego okresu osiągnięcie uważał doprowadzenie do wydania w roku 2000, pod Jego redakcją, monograficznego opracowania pt. *Przyroda Popradzkiego Parku Krajobrazowego*.

Z Beskidem Sądeckim Profesor związał się mocno w okresie od 1992 do 2004 r., jako przewodniczący Zarządu Rady Fundacji Botaniki Polskiej im. W. Szafera, powołanej w lutym 1992 r. Okazał się świetnym zarządzającym i wygrywał przetargi, m.in. na wykonanie dokumentacji kilku beskidzkich rezerwatów przyrody – „Barnowiec”, „Łabowiec” i „Uhryń” w Paśmie Jaworzyny Krynickiej, świetnie znanych Mu z autopsji, a wszystko z korzyścią dla Fundacji i Instytutu. Był to dla Fundacji najlepszy i najbardziej owocny czas. Ze szczególnym sentymentem, żeby nie powiedzieć wzruszeniem, Profesor wspominał wygranie w 2000 r. przetargu na plan ochrony rezerwatu przyrody, torfowiska „Bór na Czerwonym”. Tym miejscem Profesor był zainteresowany od bardzo dawna, bodaj od lat 50. XX w., ponieważ w otoczeniu „Boru” wykonywał pracę magisterską. Odwiedzał potem rezerwat wielokrotnie, niemal każdego roku. Przedostatnią wizytę w „Borze na Czerwonym” złożył Profesor będąc już od kilku lat na emeryturze, w 2008 r. na zaproszenie kierownictwa krakowskiego oddziału Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej; z tego roku zachowało się zdjęcie Pana Profesora z obrzeża torfowiska, robiącego notatki, które ozdobiło okładkę wspomnianej *Autobiografii*. Ostatni raz odwiedził rezerwat w 2010 r. na zaproszenie Nadleśnictwa, z okazji wybudowania ścieżki edukacyjnej i platformy widokowej na obrzeżu torfowiska. Był zadowolony ze zmian na lepsze, jakie zaszły na tym terenie w ciągu blisko 60 lat od czasu Jego pierwszych tam pobytów. Swego rodzaju ukoronowaniem spotkań Profesora z „Borem” było zaproszenie wraz z prośbą o wygłoszenie referatu, jakie otrzymał w 2015 r., z okazji 90-lecia istnienia rezerwatu. Uroczystość odbyła się w Nowym Targu. Profesorowi wręczono wówczas pamiątkową plakietkę wybitą z okazji jubileuszu. Tak wspominał to wydarzenie: „w tamtej chwili poczułem się jakby mi przypinano Order Orła Białego”.

Chętnie podejmował różnorodne wyzwania naukowe. Był bardzo pracowity, a gdy nie miał nic do zrobienia wręcz nudził się i czuł się nieswojo. Pracował szybko i nie zawsze bywał cierpliwy. Oczywiście nie miejsce tu, aby wymieniać i opisywać wszystkie Jego działania i dokonania, ale trzeba powiedzieć, o pracy, którą rozpoczął od razu po przejściu na emeryturę, nad systematyką i zmiennością trudnego rodzaju *Euphrasia*, ponieważ potwierdza to Jego nieustanne pragnienie bycia czynnym. Materiały zielnikowe świetlika gromadził od 1986 r., zintensyfikował badania po roku 2000, w roku 2010 dzieło zostało ukończone, a drukiem ukazało się w 2015, we *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* (tom 22), pt. „Zmienność i systematyka taksonów z rodzaju *Euphrasia* (*Scrophulariaceae*; *Orobanchaceae*) w Polsce. 2. Analiza biometryczna taksonów i populacji z podsekcji *Ciliatae*”. Dodać należy, że z instytutowym czasopiśmie, Profesor był mocno związany i darzył je sympatią. We *Fragmenta* nie tylko publikował i recenzował zamieszczane tam prace, ale w latach 2000–2003 pełnił funkcję Przewodniczącego Rady Redakcyjnej.

Na nekrologu znalazły się też słowa, że odszedł życzliwy ludziom Człowiek. Bardzo słusznie ostatni wyraz zapisano z dużej litery. Ja też miałem możliwość osobiście zaznać Jego życzliwości. Podczas pisania rozprawy doktorskiej dotyczącej rodzaju *Molinia*, nie bardzo mogłem znaleźć wspólny język z moim promotorem. Po pomoc udałem się do (wówczas

już docenta), Staszkiwicza. Spotkałem się z niesłychanie miłym przyjęciem i pomocą z Jego strony. Chociaż nie był „miłośnikiem” traw, przeczytał tekst, wskazał na słabsze miejsca w rozprawie, przedyskutowaliśmy sporne kwestie, zwłaszcza dotyczące stosowanych przeze mnie metod. Włożył w to wiele serca i widać było Jego wręcz emocjonalne zaangażowanie. Dlatego nie daję wiary wyznaniu, jakie zapisał w swojej *Autobiografii*, że „do tego [chodzi o recenzowanie] nie przywiązywałem większego znaczenia”. Profesor był chętnie widziany jako opiniujący rozprawy doktorskie i habilitacyjne, ponieważ Jego recenzje były bardzo rzeczowe, bez jakichkolwiek złośliwych czy ironicznych przytyków. Był recenzentem co najmniej 30 rozpraw doktorskich, habilitacyjnych, jak też wniosków o nadanie profesora. Jakże więc byłem zadowolony, gdy okazało się, że Rada Naukowa Instytutu Botaniki wyznaczyła pana Docenta na recenzenta mojej rozprawy doktorskiej. Wiem też z pewnością, iż kilka osób, których prace recenzował, przez wiele lat (podobnie jak ja) z wdzięcznością to wspominało i dawało temu wyraz, ot, choćby poprzez przesyłanie pocztą lub telefoniczne składanie życzeń świątecznych lub imieninowych.

Życzliwości i sympatii ze strony Pana Docenta doświadczyłem kolejny raz, gdy po opuszczeniu Zakładu Systematyki Roślin Naczyniowych, zostałem przezeń przyjęty wraz z Martą Mizianty – wtedy jeszcze panią doktor – do Zakładu Zmienności Roślin. Był to dla nas pamiętny dzień: 1 stycznia 1986 r. Sądzę, że Pan Docent też był rad tym przenosinom; po latach wspominał, „było to ogromne wzmocnienie potencjału naukowego Zakładu”.

Profesor Staszkiwicz (SzeF – jak Go pieszczotliwie nazywaliśmy), bardzo dbał o dobrą, przyjacielską atmosferę w Zakładzie. Wyrazem tego były m.in. bardzo przyjemne, mile wspominate po latach, spotkania przy herbacie podczas przerw śniadaniowych, punktualnie o godzinie jedenastej. Każdy przychodził ze swoim aromatycznym napojem, a niektórzy przynosili coś do przekąszenia. Zwykle zbieraliśmy się w pokoju SzeFa, przy dużym stole. Spotkania trwały od 20 do 30 minut i były to można śmiało rzec, uroczę chwile. Rozmowy dotyczyły bardzo różnych spraw, były ploteczki instytutowe, ale nierzadko poruszaliśmy tematy naukowe, ponieważ Profesor żywo interesował się postępami w naszych badaniach.

Przy różnych okazjach staraliśmy się odwzajemnić Jego sympatię do nas, pracowników. I tak, z okazji ukończenia przez Profesora 70 lat, we *Fragmenta Floristica et Geobotanica Series Polonica* ukazała się okolicznościowa „laurka” od dyrekcji i pracowników Instytutu Botaniki, ale w naszej pamięci, pracowników, którymi się opiekował i kierował wiele lat, na długo pozostał dzień 10 maja 2009 r., kiedy zorganizowaliśmy Profesorowi przyjęcie urodzinowe w Instytucie; uczestniczyli w nim prawie wszyscy ówczesni pracownicy Zakładu Systematyki Roślin Naczyniowych. Osiedziesięcioletni Jubilat był wyraźnie wzruszony i zadowolony. Może nawet, zaryzykuję stwierdzenie – szczęśliwy?

Ostatnie większe zgromadzenie byłych podwładnych Profesora odbyło się u Niego w mieszkaniu 10 maja 2019 r. z okazji ukończenia przezeń 90 lat. Zebraliśmy się w kilkanaście osób. Był tort, wino i stosowne toasty oraz wspomnienia, wspomnienia... Potem kontakty z Profesorem ograniczały się raczej do rozmów telefonicznych, aczkolwiek nie tylko z okazji imienin lub urodzin. Profesor nadal interesował się wydarzeniami w Instytucie, postępami w badaniach i przebiegiem pracy młodszych koleżanek i kolegów, toteż rozmowy trwały dość długo, nawet 30–40 minut. Wszystko zależało od aktualnej kondycji

Profesora. Choć nie zawsze był w dobrej formie fizycznej, to jednak pamięcią wydarzeń i osób imponował do ostatnich chwil. Chętnie opowiadał o swej rodzinie, a szczególnie o wnukach, z których był bardzo dumny, powracał do wydarzeń z dzieciństwa przeżytego w Nowym Sączu, mówił o szczęśliwych chwilach spędzanych po II wojnie światowej w Tatrach, chętnie wracał wspomnieniami do pierwszego okresu swej pracy naukowej w Katedrze Systematyki i Geografii Roślin UJ kierowanej przez prof. Szafera, jak też do wielu wyjazdów zagranicznych i zaznanych wtedy przygód.

Wielokrotnie rozmawialiśmy o Jego mentorach i nauczycielach, zwanych przezeń mistrzami, zwłaszcza o profesorach: Władysławie Szaferze, który – jak wspominał – nauczył Go rzetelnej pracy naukowej, Janinie Jentys-Szaferowej, dbającej o rozwój naukowy młodego człowieka i Bogumile Pawłowskim, któremu zawdzięczał dobrą znajomość flory i zasad fitosocjologii; wszystkich mistrzów Profesor zachował we wdzięcznej pamięci. Najlepiej świadczy o tym choćby fakt odrestaurowania z inicjatywy prof. Staszkiwicza mocno uszkodzonego nagrobka na mogile prof. Pawłowskiego i jego żony, Stanisławy. Profesor podjął w tym celu energiczne starania pod koniec lata 2014 r., a już w sierpniu 2015 r. prace renowacyjne były ukończone. Uroczyste odsłonięcie odrestaurowanego nagrobka nastąpiło 6 listopada tegoż roku. Jednakże tak się nieszczęśliwie zdarzyło, że prof. Staszkiwicz nie mógł powiedzieć przygotowanego na tę okazję przemówienia, z powodu... silnego bólu gardła; tekst odczytał przyjaciel Profesora, prof. Kazimierz Szczepanek.

Profesor Jerzy Staszkiwicz był dużego formatu uczonym, autorem wielu znaczących prac naukowych, świetnym popularyzatorem wiedzy botanicznej, znakomitym systematykiem, fitosocjologiem, znawcą przyrody w szerokim tego słowa znaczeniu, zwłaszcza flory i roślinności gór, bardzo kompetentnym i życzliwym przełożonym, ale przede wszystkim był Dobrym Człowiekiem i takim powinien pozostać w naszej pamięci, zwłaszcza osób, które miały szczęście i przywilej pracować pod Jego kierownictwem oraz cieszyć się Jego sympatią lub przyjaźnią.

WYBRANA BIBLIOGRAFIA*

- STASZKIEWICZ J. 1958. Zespoły sosnowe Borów Nowotarskich. – *Fragmenta Floristica et Geobotanica* 3(2): 105–129.
- STASZKIEWICZ J. 1961. Biometric studies on the cones of *Pinus silvestris* L., growing in Hungary. – *Acta Botanica Academiae Scientiarum Hungaricae* 7(3–4): 451–466.
- STASZKIEWICZ J. 1963. Recherches biométriques sur la variabilité des cônes du pin sylvestre (*Pinus silvestris* L.) du Massif central en France. – *Fragmenta Floristica et Geobotanica* 9(2): 175–187.
- STASZKIEWICZ J. 1964. Rezerwat „Białowodzka Góra” koło Nowego Sącza. – *Chrońmy Przyrodę Ojczyzn* 20(3): 18–26.
- STASZKIEWICZ J. 1964. Zespoły leśne Pasma Jaworza (Beskid Wyspowy). – *Fragmenta Floristica et Geobotanica* 10(3): 319–355.
- STASZKIEWICZ J. 1968. Badania nad sosną zwyczajną z Europy południowo-wschodniej i Kaukazu oraz jej stosunkiem do sosny z innych obszarów Europy, oparte na zmienności morfologicznej szyszek. – *Fragmenta Floristica et Geobotanica* 14(3): 259–315.

* Zestawienie opracowała Magdalena Szczepaniak.

- STASZKIEWICZ J. 1968. Obserwacje nad wzrostem liści powojnicy purpurowej *Ipomoea purpurea* (L.) Roth. – Acta Societatis Botanicorum Poloniae **37**(1): 157–172.
- STASZKIEWICZ J. & TYSZKIEWICZ M. 1969. Les hybrides naturels de *Pinus mugo* Turra et *Pinus silvestris* L. dans le bassin de Nowy Targ. – Bulletin de l'Académie Polonaise des Sciences, Classe II, Série des Sciences Biologiques **17**(9): 579–584.
- STASZKIEWICZ J. 1972. Dolnoregłowe rezerwaty leśne Beskidu Sądeckiego. – Ochrona Przyrody **37**: 233–262.
- STASZKIEWICZ J. & TYSZKIEWICZ M. 1972. Zmienność naturalnych mieszańców *Pinus sylvestris* L. × *Pinus mugo* Turra (= *P. xrotundata* Link) w południowo-zachodniej Polsce oraz na wybranych stanowiskach Czech i Moraw. – Fragmenta Floristica et Geobotanica **18**(2): 173–191.
- STASZKIEWICZ J. 1973. Zbiorowiska leśne okolic Szymbarku (Beskid Niski). – W: L. STARKEL (red.), Gleby i zbiorowiska leśne okolic Szymbarku. – Dokumentacja Geograficzna **1**: 73–97.
- STASZKIEWICZ J. 1974. Zmienność *Potentilla erecta* (L.) Rausch w niektórych zbiorowiskach łąkowych Pienińskiego Parku Narodowego. – Fragmenta Floristica et Geobotanica **20**(1): 3–19.
- STASZKIEWICZ J. 1976. Zmienność szyszek świerka pospolitego (*Picea abies* (L.) Karst.) w Karpatach. – Fragmenta Floristica et Geobotanica **22**(1–2): 35–42.
- STASZKIEWICZ J. & WITKOWSKI Z. 1976. Ziemia Sądecka. s. 179. Wiedza Powszechna, Warszawa.
- STASZKIEWICZ J. 1977. Pozycja systematyczna dębu omszonego (*Quercus pubescens* Willd.) z rezerwatu leśno-stepowego w Bielinku nad Odrą w oparciu o analizę biometryczną liści. – Fragmenta Floristica et Geobotanica **23**(3–4): 259–275.
- STASZKIEWICZ J. & WÓJCICKI J. J. 1978. Zmienność klonów *Saxifraga paniculata* Miller (*S. aizoon* Jacq.) z kilku stanowisk w Polsce. – Fragmenta Floristica et Geobotanica **24**(1): 3–21.
- STASZKIEWICZ J. & WÓJCICKI J. J. 1979. Analiza biometryczna orzechów rodzaju *Trapa* L. z Polski. – Fragmenta Floristica et Geobotanica **25**(1): 33–59.
- STASZKIEWICZ J. & WÓJCICKI J. J. 1981. Variability of the metrical characters of nuts of the genus *Trapa* L. from Central Europe. – Fragmenta Floristica et Geobotanica **27**(3): 415–431.
- HRYNKIEWICZ-SUDNIK J., SKRĘŻYNA J. & STASZKIEWICZ J. 1984–1985. Wpływ zanieczyszczeń przemysłowych Wałbrzycha na wielkość i kształt liści wybranych gatunków drzew. – Rocznik Dendrologiczny **36**: 17–33.
- STASZKIEWICZ J. 1986. W sprawie ochrony kotewki *Trapa* sp. div. – Chrońmy Przyrodę Ojczyzną **42**(1): 63–65.
- STASZKIEWICZ J. 1988. A taxonomic revision of the genus *Podocarpus* from the Greater and Lesser Antilles. – Fragmenta Floristica et Geobotanica **33**(1–2): 71–106.
- STASZKIEWICZ J. & TRUCHANOWICZ J. 1988. Brzoza ojcowiska – *Betula xoycoviensis* Bess. (pro spec.) i jej stosunek do *B. pendula* Roth na Skielku w Beskidzie Wyspowym. – Fragmenta Floristica et Geobotanica **33**(1–2): 19–32.
- STASZKIEWICZ J. 1990. Portrety botaników polskich. Władysław Szafer (1886–1970). – Wiadomości Botaniczne **34**(2): 24.
- STASZKIEWICZ J. 1991. Natural hybrids of *Lonicera nigra* × *L. xylosteum* (= *L. helvetica*) (*Caprifoliaceae*) in the Polish Carpathians. – Fragmenta Floristica et Geobotanica **36**(2): 339–345.
- STASZKIEWICZ J., BIAŁOBRZESKA M., TRUCHANOWICZ J. & WÓJCICKI J. J. 1991. Variability of *Betula humilis* (*Betulaceae*) in Poland. I. Variability of the leaves. – Fragmenta Floristica et Geobotanica **36**(2): 347–373.

- STASZKIEWICZ J., BIAŁOBRZESKA M., TRUCHANOWICZ J. & WÓJCICKI J. J. 1991. Variability of *Betula humilis* (*Betulaceae*) in Poland. 2. Variability of the generative organs. – *Fragmenta Floristica et Geobotanica* **36**(2): 375–401.
- STASZKIEWICZ J. 1992. Morphological analysis of the populations of *Centaurea jacea*, *C. oxylepis* and *C. xfleischeri* (*Asteraceae*) in the Polish West Carpathians. – *Fragmenta Floristica et Geobotanica* **37**(2): 477–486.
- STASZKIEWICZ J. 1992. Variability of the cones of *Larix olgensis* (*Pinaceae*) in the massif of Paekdu-san in North Korea. – *Fragmenta Floristica et Geobotanica* **37**(2): 487–497.
- STASZKIEWICZ J. 1992. Variability of the cones of *Picea jezoensis* and *P. koraiensis* (*Pinaceae*). – *Fragmenta Floristica et Geobotanica* **37**(1): 241–249.
- STASZKIEWICZ J. 1993. *Betula szaferi* Jent.-Szaf. ex Stasz. – brzoza Szafera. – W: K. ZARZYCKI & R. KAŻMIERCZAKOWA (red.), Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe, s. 43–44. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Instytut Ochrony Przyrody, Polska Akademia Nauk, Kraków.
- STASZKIEWICZ J. 1993. *Betula xoycoviensis* Besser (pro species) – brzoza ojcowaska. – W: K. ZARZYCKI & R. KAŻMIERCZAKOWA (red.), Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe, s. 41–43. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Instytut Ochrony Przyrody, Polska Akademia Nauk, Kraków.
- STASZKIEWICZ J. 1993. Morphological differentiation of the cones of selected *Picea* (*Pinaceae*) species from Europe and North Asia. – *Polish Botanical Studies* **5**: 25–31.
- STASZKIEWICZ J. 1993. *Pinus xrhatica* Brügger – sosna drzewokosa. – W: K. ZARZYCKI & R. KAŻMIERCZAKOWA (red.), Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe, s. 38–39. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Instytut Ochrony Przyrody, Polska Akademia Nauk, Kraków.
- STASZKIEWICZ J. 1993. Plant communities of the Tisovnica nature reserve in the Upper Orava Region (Slovakia). – *Polish Botanical Studies* **5**: 43–47.
- STASZKIEWICZ J. 1993. Variability of *Pinus mugo* × *P. sylvestris* (*Pinaceae*) hybrid swarm in the Tisovnica nature reserve (Slovakia). – *Polish Botanical Studies* **5**: 33–41.
- STASZKIEWICZ J., BIAŁOBRZESKA M., TRUCHANOWICZ J. & WÓJCICKI J. J. 1993. Variability of *Betula humilis* (*Betulaceae*) in Poland. 3. Taxonomic problems. – *Fragmenta Floristica et Geobotanica* **38**(1): 51–59.
- STASZKIEWICZ J., BIAŁOBRZESKA M., TRUCHANOWICZ J. & WÓJCICKI J. J. 1993. Variability of *Betula humilis* (*Betulaceae*) in Poland. 4. Hybrid and introgressive forms. – *Fragmenta Floristica et Geobotanica* **38**(2): 475–488.
- STASZKIEWICZ J. 1994. Zróżnicowanie populacji *Pinus xrhatica* (*Pinaceae*) w rezerwacie „Medzi bormi” w Słowacji. – *Fragmenta Floristica et Geobotanica, Series Polonica* **1**: 223–233.
- STASZKIEWICZ J. 1996. Naturalne mieszańce *Pinus mugo* × *P. sylvestris* (*Pinaceae*) w Tatrach. – *Fragmenta Floristica et Geobotanica, Series Polonica* **3**: 23–30.
- STASZKIEWICZ J. 1996. Zmienność i systematyka taksonów z rodzaju *Euphrasia* (*Scrophulariaceae*) w Polsce. 1. *E. salisburgensis*. – *Fragmenta Floristica et Geobotanica, Series Polonica* **3**: 11–22.
- STASZKIEWICZ J. (red.). 1997. Zmienność wybranych gatunków krzewów i drzew. s. 313. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, Kraków.
- STASZKIEWICZ J. (red.). 2000. Przyroda Popradzkiego Parku Krajobrazowego. s. 324. Zarząd Popradzkiego Parku Krajobrazowego, Stary Sącz.
- STASZKIEWICZ J. 2001. *Betula xoycoviensis* Besser (pro species), Brzoza ojcowaska. – W: R. KAŻMIERCZAKOWA & K. ZARZYCKI K. (red.), Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. Wyd. 2, s. 76–77. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Instytut Ochrony Przyrody, Polska Akademia Nauk, Kraków.

- STASZKIEWICZ J. 2001. *Betula szaferi* Jent.-Szaf. ex Stasz., Brzoza Szafera. – W: R. KAŻMIERCZAKOWA & K. ZARZYCKI K. (red.), Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. Wyd. 2, s. 78. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Instytut Ochrony Przyrody, Polska Akademia Nauk, Kraków.
- STASZKIEWICZ J. 2001. *Pinus ×rhaetica* Brügger, Sosna drzewokosa. – W: R. KAŻMIERCZAKOWA & K. ZARZYCKI K. (red.), Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. Wyd. 2, s. 65–66. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Instytut Ochrony Przyrody, Polska Akademia Nauk, Kraków.
- STASZKIEWICZ J. & SZELAĞ Z. 2003. Flora i roślinność rezerwatu „Bór na Czerwonym” w Kotlinie Orawsko-Nowotarskiej (Karpaty Zachodnie). – *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* **10**: 67–91.
- STASZKIEWICZ J. 2006. Bioróżnorodność drzew i krzewów, krzyżowanie i introgresja. – W: J. SABOR (red.), Elementy genetyki i hodowli selekcyjnej drzew leśnych, s. 251–265. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa.
- STASZKIEWICZ J. 2008. Brzoza ojcowiska *Betula oycoviensis* Besser. – W: Z. MIREK & H. PIĘKOŚ-MIRKOWA (red.), Czerwona Księga Karpat Polskich. Rośliny naczyniowe, s. 112–113. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, Kraków.
- STASZKIEWICZ J. 2008. Sosna drzewokosa *Pinus ×rhaetica* Brügger. – W: Z. MIREK & H. PIĘKOŚ-MIRKOWA (red.), Czerwona Księga Karpat Polskich. Rośliny naczyniowe, s. 55–56. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, Kraków.
- STASZKIEWICZ J. 2008. Świetlik bezostny *Euphrasia exaristata* Smejkal. – W: Z. MIREK & H. PIĘKOŚ-MIRKOWA (red.), Czerwona Księga Karpat Polskich. Rośliny naczyniowe, s. 298–299. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, Kraków.
- MIREK Z., PAUL W., PIĘKOŚ-MIRKOWA H., ROMEYKO-HURKO K., RONIEMIERZ M., STASZKIEWICZ J., SZELAĞ Z. & ZARZYCKI K. 2008. Natural and cultural landscape of Polish Western Carpathians (field guide). s. 14. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, Kraków.
- STASZKIEWICZ J. 2009. *Euphrasia exaristata* (*Scrophulariaceae*), a Western Carpathian endemic species new to the flora of Poland. – *Polish Botanical Journal* **54**(1): 27–29.
- STASZKIEWICZ J. 2015. Zmienność i systematyka taksonów z rodzaju *Euphrasia* (*Scrophulariaceae*; *Orobanchaceae*) w Polsce. 2. Analiza biometryczna taksonów i populacji z podsekcji *Ciliatae*. – *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* **22**(2): 141–302.
- STASZKIEWICZ J. 2016. Autobiografia botanika: z Nowego Sącza do Krakowa. s. 439. Nakładem autora, Kraków.

LUDWIK FREY, *Instytut Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk, ul. Lubicz 46, 31-512 Kraków, Polska; e-mail: l.frey@botany.pl*

DOI: <https://doi.org/10.35535/ffgp-2023-0015>